

เทศน์เช้า วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๔

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ฉะนั้นมนุษย์อยู่ที่ไหนต้องมีศีลธรรม ถ้าไม่มีศีลธรรมมัน กดขี่ข่มเหงกัน มนุษย์เป็นสัตว์สังคม เห็นไหม แม้แต่ ๒ คนขึ้นไปมันก็มีความขัดแย้ง ความขัดแย้ง นี้ว่ามนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ แต่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ถ้าสัตว์สังคม เวลา อยู่ด้วยกันเราต้องการอำนาจ ทุกคนอยากมีอำนาจ แต่ทุกคนไม่รู้ตัวว่าตัวเองตกอยู่ใน อำนาจของกิเลส ถ้าไม่มีกิเลสเราจะไม่มาเกิดมาตายกันอยู่

การมาเกิดมาตายกันอยู่ แต่กิเลส เห็นไหม คำว่าอนุสัย ของมันนอนเนื่องอยู่ใน สันดาน คำว่าสันดาน นี้สันดรเขาลอกคลอง เขายังทำได้ง่ายกว่า แต่สันดานมันจะขุดกัน ได้อย่างไร? แต่ความนอนเนื่องมาของกิเลสมันลึกซึ้งกว่านั้น ทีนี้คำว่าลึกซึ้งกว่านั้น คำว่า ทำให้ความสะอาดบริสุทธิ์ของใจนี้มันเป็นเรื่องแทบจะสุดวิสัย

คำว่าแทบจะสุดวิสัยแต่มันทำได้ มันทำได้เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้า เห็นไหม คนเรานี้ถ้าคนมีจุดยืน คนมีปฏิภาณไหวพริบ คนนั้นจะอ่านสถานการณ์ ต่างๆ ได้ถูกต้อง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างบุญญาบารมีมานะ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย จนจิตใจมันมั่นคง พอมันคงขึ้นมา เวลาบารมีเต็มแล้ว เวลา มาประพาศปฏิบัติอีก ๖ ปี

คำว่า ๖ ปี นี้เพราะเราออกปฏิบัติใหม่ ในสังคมใดก็แล้วแต่ที่เรายังไม่เข้าไปใน สังคมนั้น เราก็ต้องหาคนในสังคมนั้น ที่เขาอยู่ในสังคมนั้นเพื่อเป็นผู้ชี้แนะ องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าออกประพาศปฏิบัติ เห็นไหม ไปหาครูบาอาจารย์ในสมัยพุทธกาล นี้เขามีสำนักปฏิบัติอยู่แล้ว ใครๆ ก็ปฏิญาณตนว่าเป็นศาสดาๆ เป็นพระอรหันต์ทั้งนั้น แหละ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าไปพิสูจน์แล้วมันไม่มีสักคนหนึ่ง มัน ไม่เป็นความจริงสักคนหนึ่ง

ไม่เป็นความจริงเพราะอะไร? ไม่เป็นความจริงเพราะว่าจิตใจของท่านสัมผัส ความสัมผัสนั้นมันไม่มี พอไม่มี เห็นไหม นี้เพราะคนที่มิบุญญาธิการ มิหลักมีเกณฑ์ใน

หัวใจ ไม่เชื่อสิ่งใด ค่อยตามสังคมาเข้ช้กน่ไป จะไม่ค้อยตามใคร ยืนอยู่ในจุดยืนของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง

นี่พูดถึงว่าเราตกอยู่ในอำนาจของกิเลส อำนาจของกิเลส เห็นใหม่ สันดานของเรา
ใครมาเขียนโดยตรงกับความพอใจของตัวนี้มันลอยเลย ยิ่งใครมายกย่องมันไหลเลย นี่
เพราะอะไร? เพราะว่าจิตใจเราอ่อนแอใจ คำว่ายกย่อง เห็นใหม่ หลวงตาใช้คำว่า “พวกนี้
ชอบกินลูกขอม” ถ้ามีขอม ที่ไหนมีขอม ลูกขอมจากคนอื่นอย่างหนึ่งนะ เวลากิเลสมันขอม มันขอม
ตัวเองใจ ขอมตัวเอง นี่ดีไปหมด ตัวเองดีไปหมด

นี่เราตกอยู่ในอำนาจของกิเลสอย่างนี้ ถ้าเราตกอยู่ในอำนาจของกิเลส เห็นใหม่
เราจะต้องขับเคลื่อนไป จิตนี้ยังพร่องอยู่ จิตนี้ยังมีสิ่งใดที่ยังหมักหมมในใจอยู่ มันมีความ
วิตกทุกข์ร้อนไปทั้งนั้นแหละ เวลาอยู่ด้วยกันมันก็หงอยเหงาเศร้าสร้อยในหัวใจ มันขาด
ตกบกพร่องไปตลอดเลย มันจะอยู่กับความสุขรื่นเริงขนาดไหนนะ นี่ในสโมสร
สันนิบาตเขารื่นเริงขนาดไหน แต่ทุกดวงใจว้าวเหว! ทุกดวงใจว้าวเหว! ไม่ยกเว้น!

ฉะนั้น การเกิดของมนุษย์ เกิดมานี้เจอสัจธรรมคือทุกข์ทั้งนั้นแหละ สัจธรรมนั้น
คือทุกข์ ทุกข์คืออริยสัจ ทุกข์คือความจริง ฉะนั้น เกิดเป็นมนุษย์นี้มีอริยทรัพย์ มีทรัพย์
มากจริงๆ เพราะเกิดเป็นมนุษย์มีสมอง มีสมองนี้เป็นโลกียปัญญาละ สมองนี้เราเอามา
ศึกษา เอามาค้นคว้า เอามาศึกษาค้นคว้าละ แล้วเราประพฤติปฏิบัติเข้าไปสู่จิต เวลาเกิด
จากภวานามยปัญญา ปัญญาเกิดจากจิต ไม่ใช่ปัญญาเกิดจากสมอง

สมอง เห็นใหม่ สมองนี้เป็นสสาร เป็นธาตุนะ มันต้องมีพลังงาน มันถึงควบคุม
ประสาทได้ มันถึงทำงานได้ สมองโดยปกติ เวลาคนเป็นอัลไซเมอร์ เวลาคนสลบไป
สมองที่อยู่ของมันอย่างนั้นแหละ แต่มันทำอะไรได้ล่ะ? แต่ถ้าเราทำความเข้าใจเข้าไป
เวลาปัญญาเกิดจากจิตนี้ภวานามยปัญญา ถ้าภวานามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากจิต เห็น
ความสลดสังเวชในหัวใจ เราจะสลดสังเวชในการดำรงชีวิตนี้

ดูสิถ้ามันมีใจเป็นธรรมนะ ทำไมครูบาอาจารย์ท่านอยู่ของท่านได้ ทำไมองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านอยู่ของท่านได้ เห็นใหม่ นี่บริวาร ๘ ก็เท่ากับปัจฉัย ๔
ทำไมท่านอยู่ของท่านได้ ของเรานี้ทำไมเราขาดตกบกพร่องไปทุกอย่างเลย สิ่งใดก็

แล้วแต่ไม่พอใจสลัดทิ้งหาใหม่ ไม่พอใจสลัดทิ้งหาใหม่ เราเป็นจู้ข้ามันเป็นทาสมันมาตลอด

นี่ถ้าเรามีจิตใจที่เป็นธรรม จิตใจที่มันมีหลักมีเกณฑ์ เห็นไหม มันเทียบเคียงแล้วมันสลัดสังเวชไป มันสลัดสังเวชในการดำรงชีวิตเรานี้แหละ ชีวิตเรที่ดำรงอยู่นี้มันสลัดสังเวช แต่ถ้าเวลามันคิดโดยกิเลสใช้ใหม่? โดยค้นหาความทะยานอยากนะ โดยผู้มีอำนาจเหนือเราไง ผู้มีอำนาจเหนือดวงใจดวงนี้ มันก็บอกขาดตกบกพร่อง ต้องถมให้เต็ม

นี่โลกนี้เป็นอนิจจัง ไตยณะ โลกนี้เป็นอนิจจัง อนิจจังคือมันอยู่ยั่งยืน แต่เราว่าโลกนี้มันจะแตก แต่โลกนี้เวลามันเปลี่ยนแปลงมันเป็นอนิจจัง เห็นไหม แต่ละทวีป มหาทวีป แล้วมันแตกออกไปเป็นทีล้านๆ ปี เขาพิสูจน์กันทางวิทยาศาสตร์ นี่มันเวียนไปอย่างนี้ สิ่งในโลกมันเวียนไป แล้วเราว่าเราขาดตกบกพร่อง เราคิดของเราไปเอง เราต้องการความมั่นคงๆ

ความมั่นคงนะ สิ่งที่ไม่แน่นอนนั่นคือความแน่นอน ถ้าสิ่งที่ไม่แน่นอนเห็นไหม สิ่งใดมันจะไม่แน่นอน สิ่งใดจะขาดตกบกพร่อง แต่ถ้าหัวใจมีหลักมีเกณฑ์นะ ถึงจะอุดมสมบูรณ์เราก็มีจุดยืนของเรา ถ้ามันจะขาดตกบกพร่องมันก็เป็นกาลเป็นเวลาเรามีเงินของรามาหาศาลเลย เวลาถ้าเกิดไปซื้อสินค้าใด ถ้าสินค้าหมดมันก็ซื้อไม่ได้ เราหาซื้อไม่ได้หรอก เพราะสินค้านั้นมันไม่มี

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าถึงคราวมันขาดตกบกพร่อง เราก็แก้ไขของเราด้วยปัญญาของเรา ถ้าคนมีปัญญาขึ้นมา เห็นไหม นี่มันทันกับตัวเอง พอทันกับตัวเองนะ อำนาจที่เหนือเรามันบังคับบัญชาเราไม่ได้ แต่อำนาจที่เหนือเรา เราแสวงหาอำนาจทางโลกกัน อำนาจทางโลกนี้แสวงหาอำนาจทางเศรษฐกิจ แสวงหาอำนาจทางการเมือง แสวงหาอำนาจทางอิทธิพล แสวงหาอำนาจหมดเลย

แต่ผู้มีอำนาจมากขนาดไหน มันก็ตกอยู่ในอำนาจกิเลสในหัวใจ เห็นไหม แต่ถ้าผู้ใดเป็นธรรม นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอำนาจโดยธรรมนะ อำนาจโดยธรรม.. เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเทศน์ปัญจวัคคีย์ ไปเทศน์ยสะ ๖๑ องค์

“เธอทั้งหลายเป็นผู้ที่พ้นจากบ่วงที่เป็นโลก”

คือสังคมโลก ความสรรเสริญเยินยอ ความต่างๆ เรื่องลับลมคมในทางโลก

“นี่เธอพ้นจากอำนาจของกิเลสทางโลก แล้วเธอพ้นจากบ่วงของมาร ทั้งที่เป็นโลกและที่เป็นทิพย์” เป็นทิพย์คือทางเกิดในวิภวภูมิจึงเห็นใหม่

“เธอจงไปอย่าช้อนทางกัน เธอจงไปอย่าช้อนทางกัน! โลกนี้เขาเร่าร้อนนัก โลกนี้เขาต้องการธรรม ต้องการความผ่อนคลาย”

เวลาพระอรหันต์ ๖๑ องค์นะไปอย่าช้อนทางกัน เห็นใหม่ อำนาจโดยธรรม มันไม่ใช่แสวงหาอำนาจ มันแสวงหาปลดปล่อยความทุกข์ ความทุกข์นี้เพราะอะไร? เพราะเราเคยทุกข์ใช่ไหม? เราเคยเจ็บไข้ได้ป่วย แล้วเราหายเจ็บไข้ได้ป่วย เราจะมีความสุขขนาดไหน? โลกนี้เขาเป็นไข้ใจกันทั้งหมดเลย แล้วถ้าเราไปแก้ไขให้เขาพ้น เขาก็มีความสุขแค่ไหน?

นี่อำนาจโดยธรรม มันเห็นประโยชน์ตรงนี้ไง เห็นประโยชน์ว่าคนที่มันตกทุกข์ได้ยาก ตกทุกข์ได้ยากด้วยอำนาจกิเลสในหัวใจนะ! ไม่ใช่ตกทุกข์ได้ยากทางโลก ตกทุกข์ได้ยากทางโลกเขาเจือจางกันได้ ตกทุกข์ได้ยากในหัวใจ มันตกไปในอำนาจของกิเลส เห็นใหม่ เหมือนคนตกน้ำ ตกทะเล มันจมน้ำตาย แต่นี่มันตกอยู่ในอำนาจของกิเลสค้นหาความทะยานอยากโดยที่ตัวเองไม่รู้ตัว

นี่อำนาจโดยธรรมเป็นแบบนี้ อำนาจโดยธรรมไม่แสวงหาอำนาจ อำนาจนั้นเป็นไฟ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า

“อำนาจเหมือนเหล็กท่อนแดงๆ เผาแดงๆ แล้วทุกคนวิ่งเข้าไปกอดมัน เพราะเขาแย่งชิงกัน แต่อำนาจในหัวใจ อำนาจโดยธรรมมันชำระล้างกิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของเรา”

ถ้าเราชำระล้างอำนาจของกิเลสได้ เราจะเป็นอำนาจโดยธรรม ถ้าอำนาจโดยธรรม เห็นใหม่ มันเสียสละ มันเจือจาง มันเพื่อประโยชน์กับโลก ถ้าเป็นประโยชน์กับโลกนะ มันต้องเป็นประโยชน์กับเราก่อน เราจะไปเป็นประโยชน์กับโลก เราเอาอะไรไปเป็นประโยชน์? เราไม่มีสิ่งใดไปให้เขา แล้วเราจะเอาอะไรไปให้ ถ้าในหัวใจไม่เป็นธรรมจะเอาอะไรไปให้?

นี่เวลาเขาแสดงธรรม เห็นไหม “การให้ธรรมะชนะซึ่งการให้ทั้งปวง” แล้วให้อะไรล่ะ? ให้ธรรมะ ธรรมะจริงหรือเปล่า? ถ้าธรรมะเป็นความจริง มีการเสียดละ..

หลวงตาท่านบอกว่า “ให้กันโดยทานไม่ได้เลยหรือ? การเสียดละให้กันไม่ได้เลยหรือ? ทำไมต้องมี การแลกเปลี่ยน มีการซื้อขาย อันนั้นเป็นธรรมใหม่? อันนั้นเป็นธรรมใหม่?”

ถ้าเป็นธรรม เห็นไหม เราให้กันด้วยน้ำใจ เราให้กันด้วยการเสียดละ อันนั้นถึงเป็นความจริง ถ้าอันนั้นเป็นความจริงขึ้นมา สิ่งนั้นมันเป็นประโยชน์ ถ้ามันเป็นประโยชน์ขึ้นมา แล้วในสังคัมมันเป็นความจริงมากน้อยแค่ไหน?

ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เราจะมีสติ แล้วเราจะมี การใคร่ครวญของเรา ถ้าเรามีการใคร่ครวญนะ ถ้าจิตใจอ่อนแอ จิตใจหวั่นไหว นี่เห็นไหม ลมพัดใบไม้ไหว แค่มพัดนะ มันก็ตื่นเต้นไปกับเขาแล้ว แต่ถ้าไม่ลมพัดนะ ลมมันจะพัดแรงขนาดไหน พายุจะรุนแรงขนาดไหน มนุษย์นั้นยังยืนเด่นอยู่ที่นั่น มนุษย์นั้นยังมีจิตใจที่มั่นคง

เราจะช่วยเหลือเจือจานต่อคนที่ตกทุกข์ได้ยาก เวลาพายุมันพัดผ่านไป เห็นไหม มีแต่คนมีความทุกข์ตกได้ยาก เวลาพายุอารมณ์มันกระหน่ำในหัวใจของสัตว์โลกนะ มีแต่ความร่ำร้อน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า

“สัตว์โลกร้องกันว่า ร้อน! ร้อน! ร้อน! แล้วก็ถือคบไฟไปคนละท่อน แล้วก็วิ่งไป แล้วก็บ่นว่า ร้อน! ร้อน! ร้อน!”

คราวหนึ่งมีผู้ที่ฉลาด คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้สละท่อนฟืนนั้น แล้วร้องตะโกนให้พวกเราช่วยกันด้วยการสละท่อนฟืนนั้น แต่เราถือท่อนฟืนของเราไป แล้วก็บ่นว่า ร้อน! ร้อน! ร้อน! เราถือทิวิมานะ เห็นไหม โดยที่อำนาจของกิเลสมันชี้หัวใจเราไปไง แล้วเราก็บ่นว่า ร้อน! ร้อน! แต่พอเราจะเสียดละก็บอกว่าพวกนี้เห็นแก่ตัว เราจะโยนท่อนฟืนนี้ทิ้ง ท่อนฟืนที่มันติดไฟลุกโชนอยู่นี่ มันเผาเราอยู่นี่ เราจะเสียดละเขาบอกว่าพวกนี้เห็นแก่ตัว

การจะสละท่อนฟืน เห็นไหม เมื่อเรากำลังทำอะไรอยู่ จิตใจมันทุกข์ยากสิ่งใดอยู่ มันพุ่งชานสิ่งใดอยู่ เราต้องทำความสงบของใจ เราต้องหาที่สงบระงับ นี่กายวิเวก จิตวิเวก..

สถานวิเวก กายวิเวก จิตวิเวก เราไปภาวนากันอยู่ในบ้านในเรือน มันมีแต่ความ
กระทบกระทั่ง มันสงบได้ยาก เราต้องหาชัยภูมิที่เหมาะสมขึ้นมา ในที่สงบสงัด พอสงบ
สังคจิตใจมันก็ตื่นรณรุนแรงขึ้นไป เราก็พยายามดูแลมัน

เพราะเราจะสละท่อนพินนั้น เราจะสละความร้อนในหัวใจนั้น ฉะนั้นมันต้องมี
ที่มาที่ไปสิ มันไม่มีสิ่งใดเลย แล้วเราสละท่อนพินนั้น เราได้สละไฟในหัวใจเราแล้ว เรา
พ้นจากอำนาจที่มันข่มขี่เราแล้ว มันเป็นไปได้อย่างไร? เราจะพ้นจากอำนาจที่ข่มขี่เรา
แล้ว เราต้องรู้ต้องเห็นว่าใครเป็นอำนาจ? ใครมันข่มขี่เรา? แล้วเราสละเอาอะไรออกไป?
แล้วเราวางสิ่งใดออกไป? แล้วจิตใจมันสละอย่างไร? จิตใจเป็นอิสระอย่างไร? นี่ถึงเป็น
ความจริง

นี่คู้้นพินที่มันถืออยู่ ที่มันเร้าร้อนนี้ เราจะสละออกไปด้วยปัญญาของเรา เห็น
ไหม นี่เขาแสวงหาอำนาจมา ด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันร้อนอยู่แล้ว ได้
อำนาจมามันก็เผาร้อน เผาหัวใจมันเข้าไป ๒ ชั้น ๓ ชั้น เราจะมาเสียดสละกัน แต่โลกบอก
คนพวกนี้ไม่มีปัญญา ไม่แสวงหาความสุขกัน โลกเขามีความสุขเจริญรุ่งเรือง พวกนี้ไป
ทำอะไรกันอยู่ เพราะพวกนี้เป็นศากยบุตรพุทธชิโนรส เป็นลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า

“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต”

เราจะเดินตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
เป็นกษัตริย์ ท่านเสียดสละออกมา พวกเรานี้ปากกัถดินถีบวิ่งเข้าไปหากองไฟกัน แล้วองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เสียดสละ ให้ทิ้งคู้้นพินนั้น แล้วเราจะเข้าใจว่าศาสนา
มันคืออะไร?

ความร่มเย็นเป็นสุขในความเป็นจริงมันเป็นที่หัวใจของเรา ไม่ใช่เป็นที่ใจของ
อาจารย์นะ ไปหาครูบาอาจารย์ โอ้อโฮ.. อาจารย์เย็น เย็น โอ้อโฮ.. อาจารย์ดี ดี แต่หัวใจเรา
เป็นไฟ แต่ถ้าเราเป็นธรรมขึ้นมาละ หัวใจเรานี้ต้องดับแปลงมัน ให้มันควบคุมได้ ให้มัน
ร่มเย็นได้

“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต”

สิ่งที่มีค่าที่สุดคือชีวิตเรา ทรัพย์สมบัติหามาได้เพราะมีชีวิตนี้ แก้ว แหวน เงิน ทอง ยศถาบรรดาศักดิ์ มีเพราะมีเรา เพราะมีชีวิตนี้ ฉะนั้นชีวิตนี้ถึงมีค่าที่สุด แล้วชีวิตนี้ก็ทุกข์ที่สุดถ้าไม่มีธรรม ชีวิตนี้มีหลักมีเกณฑ์ถ้าไม่มีธรรม เพราะมีชีวิตเราถึงมีทรัพย์สมบัติ มีชื่อเสียง มีกิตติคุณต่างๆ เพราะมีชีวิต พอตายไปแล้วเครื่องราชเขาเอาคืนนะ โกรตตายเสร็จแล้วต้องเอาคืนหมด เอาคืนหมด เขาให้ไว้ตอนมีชีวิตเท่านั้น พอสิ้นชีวิตแล้วเขาต้องคืน

ฉะนั้น พอคืนแล้วจิตไปไหนล่ะ? บุญกุศลเป็นของเรา มันจะไปกับเรานะ เราต้องสร้างของเราเพื่อบุญกุศลของเรา นี่คือสังขธรรม นี่คือความจริงที่เราแสวงหาที่เป็นนามธรรม เหมือนอากาศที่เราไขว่คว้าหาไม่ได้ แต่จิตใจนี้ถ้ามีสติ สมาธิก็รู้ว่าสมาธิ ปัญญาที่รู้ว่าปัญญา มรรค ผล ก็รู้ว่ามรรค ผล คั้นไฟได้ทิ้งแล้วก็ว่าได้ทิ้งแล้ว ถ้ายังไม่ได้ทิ้งแล้วบอกว่าทิ้ง มันก็ซ่อนอยู่ภายใน เผลอนอยู่ภายใน นี่คือปัจจัยตัดตั้ง รู้จำเพาะตน เอวัง